

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10.401

Tarih : 09.02.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

23908

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98. İktüdüğüün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ç. Otlu
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerde resmi verilere göre 50 binin üzerinde kişi hayatını kaybetmiş, 100 binin üzerinde kişi yaralanmış ve yaklaşık 14 milyon kişi etkilenmiştir. Depremlerin ardından, barınma, eğitim, sağlık ve güvenlik hakkını sağlayacak bir planlama ortaya konmamıştır. Doğal afetlerin doğrudan ya da dolaylı olarak neden olduğu maddi ve manevi kayıplar afet yönetiminin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Türkiye Afet Müdahale Planı'na (TAMP) göre Türkiye'de yaşanması muhtemel afetlerde arama kurtarma çalışmalarından ve koordinasyondan sorumlu kurum olan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) en çok tartışılan kurumların başında gelmektedir. 6 Şubat depreminde ilk iki günde müdahalede yapılan ciddi hatalar can kaybının artmasına neden olmuştur. AFAD afet yönetimi faaliyetlerini planlamada, gerçekleştirmede, yönlendirmede ve koordine etmede başarısız olmuştur. AFAD, üç yıl önce yaptığı deprem tatbikatında Kahramanmaraş'ı pilot bölge olarak seçmiş olmasına karşın gerekli önlemleri yerine getirmemiş, aynı fay hattında bulunan Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman illerinde hayati öneme sahip çadır, battaniye, soba vs. malzemelerin stokunu yapmamıştır. Bürokratik engeller ve afet müdahalesinde yeterli eğitimi ve deneyimi olmayan yöneticiler nedeniyle gönüllülerin ve demokratik kitle örgütlerinin sahada çalışmaları, yurt içinden ve dışından gelen yardımların dağıtılması da engellenmiştir. Uluslararası Şeffaflık Derneği AFAD'ın depremden sonraki ilk iki gün boyunca hiçbir bölgede kriz merkezi kurmasına, arama kurtarma çalışmalarına başlamamasına ve organize çalışma yürütmemesine dair eleştirilerine 6 Şubat Deprem Raporu'nda yer vermiştir. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın yayınladığı Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri raporunda dahi en çok tartışılan iki kurumdan biri olan AFAD'la ilgili ciddi eleştiriler yer almakta ve kurumun deprem sürecindeki eksiklikleri, organizasyonsuzluğu, yetersizliği ve liyakatsizliği ortaya konmaktadır. En can alıcı iddialardan biri de deprem yaşanan illerde kaybolan kişilerin takibinde eksiklikler yaşandığıdır. İçişleri Bakanlığı, depremden üç ay sonra, 86'sı çocuk 297 kişi için kayıp müracaatı yapıldığını, Kasım 2024 itibarıyla 75 depremzedenin kayıp olduğunu, bunların 30'unun çocuk olduğunu,

kayıpların 50'sinin Türk, 25'inin çoğunluğu Suriyeli yabancı kişiler olduğunu açıklamıştır. Resmi makamlar net bir rakam paylaşmasa da kaybolan kişilerin yakınları sosyal medya, platformlar ve basın aracılığıyla kayıplarını duyurmaya devam etmektedir. Özellikle çocukların kaybolmasıyla ilgili kaçırılma ve insan ticareti gibi ciddi iddialar da gündeme gelmiştir. Aileler bu konunun açıklığa kavuşturulmasını talep etmekte ve ilk günlerde güvenliği sağlayacak kolluk güçlerinin ve refakatçisiz çocukların kaydını tutacak sosyal hizmet uzmanlarının yetersiz kaldığını savunmaktadır. Sosyal devlet olmanın gereği olarak devlet, vatandaşlarının can ve mal emniyetini korumak maksadıyla, afet öncesinde, esnasında ve sonrasında afetten doğacak zararları önlemeye yönelik gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Anayasanın 125. maddesi de idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı gidermekle yükümlü olduğunu hükme bağlamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- 6 Şubat depremlerinden sonra AFAD'ın afet yönetimi faaliyetlerini planlamada, gerçekleştirmede, yönlendirmede ve koordine etmede başarısız olduğu iddiası dikkate alınarak gerekli araştırma ve incelemeler yapılmış mıdır?
- 2- AFAD'ın afetlerde müdahale kabiliyetinin hızlandırılması, yetki ve sorumluluklarını yerine getirmesi, merkez-taşra örgütleri arasında iş birliğinin arttırılması için yasal düzenleme yapacak mısınız?
- 3- 6 Şubat depremlerinde yardım malzemelerinin, çeşitli ulusal veya uluslararası kuruluşlardan yapılan bağışların dağıtımına ilişkin standart bir uygulama var mıdır?
- 4- AFAD'ın işleyişini şeffaf bir şekilde yürütmediği iddiasına ilişkin Bakanlığınızın açıklaması var mıdır?
- 5- Tek Yürek Türkiye vs. gibi kampanyalarda toplanan paraların ne kadarı AFAD'ın hesabında bulunmaktadır? Toplanan paraların ne kadarı, hangi alanlarda AFAD tarafından harcanmıştır?
- 6- 6 Şubat depremlerinden sonra hayatını kaybeden kişilerin ve yaralıların tespiti ve kayıt alınmasına ilişkin ilgili kurumlar görevlerini yeterli şekilde yapmış mıdır?
- 7- 6 Şubat depremlerinden sonra kaç kişi için kayıp başvurusu yapılmıştır? Kaçına cevap verilmiştir?
- 8- Özellikle kayıp çocuklar ve kişiler ve organ kaçakçılığına ilişkin çalışmalar yapılmış mıdır? Organ ve fuhuş ticareti iddiaları dikkate alınmış mıdır? Bu iddialarla ilgili bulgular kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 9- Deprem illerinde hırsızlık, yağma gibi olaylardan kaç kişi hakkında işlem yapılmıştır? Deprem illerinde görevli kolluk güçlerinin sayısı ne kadardır ve yeterli midir?